

İngiliz Kültürel Çalışmalar Yaklaşımı: Muhafazakarlık ve Sekülerizm Çerçevesinde Kızılılık Şerbeti Dizisinin Alımlama Analizi

British Cultural Studies Approach: Reception Analysis Of Kızılılık Serbeti Series In The Framework Of Conservativity And Secularism

Begüm Aydın¹

Öz

İzleyicilerin medya iletilerini alımlama şekilleri, İngiliz Kültürel Çalışmalar yaklaşımı bağlamında Stuart Hall'un ortaya koyduğu kodlama/kodaçımı kuramı başlığı altında üç farklı okuma yöntemine göre değişmektedir. Söz konusu okuma yöntemleri bireyin medya iletileri karşısında pasif konumdan aktif konuma yerleşebildiği ve medya iletilerini anlamlandırma belirli ölçütler çerçevesi içinde özgür olduğu düşüncesine dayanmaktadır. Çalışma kapsamında muhafazakarlık ve sekülerizm kavramlarının Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti çizgisinde modernleşme ve muhafazakar ideolojilerinin ürettiği karşıtlıklar ve küresel kapsamdaki yansımaları bağlamında seyirci okumalarını nasıl ve hangi şekillerde etkilediğinin önemli olduğu düşünülmektedir. Buna göre amaç, Kızılılık Şerbeti dizisine ait muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının farklı demografik özelliklere sahip bireyler tarafından nasıl yorumlandığını belirlemektir. Araştırma nitel bir çalışma olmakla birlikte veri toplama yöntemi olarak derinlemesine görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Kızılılık Şerbeti dizisi olarak belirlenmiş ve diziyile ilgili analiz 8 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Bu doğrultuda katılımcıların Kızılılık şerbeti dizisindeki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının toplumsal hayattaki temsiline yönelik alımlama noktasında çoğunlukla egemen okuma gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. Buna göre katılımcıların büyük bir çoğunluğu dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının gerçeği yansıttığını düşünmektedir. Dizideki muhafazakar ve seküler kadınların ötekileştirilmesi kapsamında egemen okuma gerçekleştirildiği, muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarından duyulan rahatsızlık bağlamında ise çoğunlukla karşıt okuma gerçekleştirildiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Çalışmalar, Alımlama, Muhafazakarlık, Sekülerizm.

Abstract

The way audiences perceive media messages varies according to three different reading methods under the title of coding/decoding theory put forward by Stuart Hall. These reading methods are based on the idea that the individual moves from a passive to an active position in the face of media messages and is free to perceive the media message within the framework of certain criteria. The aim is to determine how the conservatism and secularism codes of the Kızılılık Şerbeti series are interpreted by audiences. The research is a qualitative study and the data collection method is in-depth interview method. The sample was determined as the Kızılılık Şerbeti series and the analysis was carried out with 8 participants. The data were analyzed using the descriptive analysis method. As a result, it was seen that the participants mostly made a dominant reading of the conservatism and secularism codes in the Kızılılık Şerbeti series and thought that these codes in the series reflected the truth. Participants think that conservative and secular women are marginalized and humiliated. At the same time, participants feel uncomfortable about the codes of conservatism and secularism and often read these codes in the series with an oppositional reading method.

Keywords: Cultural Studies, Perception, Conservatism, Secularism.

Araştırma Makalesi [Research Paper]

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı: Çalışmanın araştırma kısmı Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nca düzenlenen 24.11.2023 tarihli ve 2023/08 numaralı toplantı kapsamında alınan izin doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Submitted: 24 / 12 / 2023

Accepted: 29 / 09 / 2024

¹Doktora Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük, Türkiye, 2238282003@ogrenci.karabuk.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6539-3034>.

Giriş

Bireylerin medya içeriklerini alımlama şekilleri Stuart Hall tarafından geliştirilen kodlama-kodaçımı yaklaşımının temelini oluşturmaktadır. Kitle iletişim kuramları bağlamında eleştirel yaklaşımlar içerisinde ortaya çıkan İngiliz Kültürel Çalışmalarına göre kapitalist toplumlarda medya içeriklerinin tüketimi günlük hayatın normalidir. Söz konusu anlayışa göre toplumsal kontrolü sağlayabilmek için devletin baskı aygıtları (polis, mahkeme, ordu) ve devletin ideolojik aygıtları (medya, eğitim kurumları, dini alanlar) ürettikleri ve karşı tarafa ilettikleri mesajlar aracılığıyla var olan toplumsal ilişkileri anlamlandırma gayretinde bulunurlar (Güngör, 2013, s. 235-238).

Hall (Mutlu, 2018, s. 359-368) medyayı kapitalizmin ideolojik kurumlarından biri olarak görür ve ona göre medyanın ideolojik yapılanması da beraberinde hegemonyanın sağlanması amacıyla yönelik bir “toplumsal gerçekliği tanımlama ve yeniden üretme” görevini doğurur. Medya kamunun bilincini şekillendiren ve ona etki edebilen güçlü bir araç konumundadır. “Kodlama/Kodaçımı” başlıklı çalışmada Hall (2001, s. 508-510) mesajın üretim ve tüketim süreci bağlamında sorunsallaştırılması gerektiğini ifade eder. Buna göre Hall, medya tarafından iletilen mesajları doğrudan alan ve kabul eden bir alıcı modelinden ziyade medyadan gönderilen iletilere farklı okuma şekilleriyle yaklaşarak farklı alımlama süreçlerinin deneyimlenebildiği bir modeli savunur. Bu noktada bireyin mesajı algılama ve anlamlandırmada artık pasif konumda olmadığı söylenebilir. Kodlama/Kodaçımı yaklaşımı kapsamında “egemen okuma, müzakereli okuma ve karşıt okuma” olmak üzere üç farklı okuma yönteminden bahsedilebilir. Egemen okuma bireyin medya içeriğinde hedeflenmiş olan mesajı olduğu haliyle alıp kabul etmesini ifade ederken; müzakereli okuma mesajın alımlanma sürecinde kabul ve reddetme halinin de aynı anda bulunduğunu belirtir. Karşıt okuma ise iletilen mesajın alıcı tarafından olduğu gibi reddedilmesini ifade eder.

Geleneksel medya araçları internetin keşfi ve gelişen teknolojiyle birlikte ortaya çıkan yeni medya araçlarının varlığına rağmen bugün hala pek çok kesim tarafından kullanılmaya devam etmektedir. Çalışmanın konusu bağlamında geleneksel medya araçlarından biri olan televizyon, izleyicisini pasif bir konuma yerleştirir. Dolayısıyla alıcı kaynak ile doğrudan iletişime, etkileşime giremez. Çalışmanın konusunu oluşturan kodlama/kodaçımı yaklaşımı ise bu noktada alıcıyı eski pasif konumundan daha aktif bir konuma yerleştirme imkânı yaratır. Buna göre birey medya aracından iletilen mesajı “okuma ve alımlama” noktasında 3 ayrı yöntemle (egemen, müzakereli, karşıt) çevrelenmiş şekilde özgürdür. Yine bu yaklaşım etrafında birey artık medyadan aldığı iletileri doğrudan, sorgusuz sualsiz kabul etmek zorunda değildir. Kaynaktan gönderilen bir iletiyi her birey farklı şekilde okuyabilir ve bireylerin istemsizce seçtikleri okuma yöntemlerinde bireylerin cinsiyeti, yaşı, eğitim durumları ve meslekleri gibi pek çok değişken etkili olabilir.

İletişim kuramları ana akım yaklaşımlar ve eleştirel yaklaşımlar olmak üzere iki ayrı dalda incelenir. İngiliz kültürel çalışmaları eleştirel yaklaşımlar içerisinde değerlendirilir ve söz konusu kuram medyaya yönelik bir bakış açısı sunar. İlgili kurama göre medya topluma hâkim olan sınıfın görüş ve düşüncelerini topluma yayan ideolojik bir aygıttır. İlgili yaklaşımın tarihsel sürecinden bahsetmek gerekirse; Kültürel Çalışmalar çeşitli sosyal bilim alanlarından faydalanarak kültür bağlamında yapılan araştırmaları ifade eden bir çalışma alanıdır. Söz konusu çalışma alanı, kültür ve kültürün dönüşümü üzerine sorgulamaları içinde barındırır. En önemli temsilcileri arasında Raymond Williams ve Stuart Hall gösterilebilir (Akgün & Arık, 2021, s. 116).

Kültürel çalışmalar bağlamında, kendi dönemi içerisinde kültür kavramının detaylı incelemesini çeşitli eserlerinde sergileyen Williams; kültür olgusunu “belli bir hayat şekli” olarak tanımlar ve ona göre kültür yalnızca sanatsal meselelerden ibaret veya öğretimsel bir alan değildir; günlük hayattaki herhangi bir davranışın altında yatan anlamsal ve değersel alt metinlerle de ilgilidir (Özçetin, 2019, s. 183). Kültür olgusunun sıradan olarak görülmesi, kültür kavramının “demokratikleşmesinde” bir başlangıç noktası olmuştur denilebilir. Buna ek olarak Raymond Williams, İngiliz kültürel çalışmaları kavramının Batı Marksizmiyle ve Gramsci, Volosinov ve Althusser gibi isimlerin fikirleriyle bağdaşması noktasında önemli bir isim olmuştur. Gramsci’nin fikirlerinden hareketle kendine has bir hegemonya tanımı yapan Williams (2018, s. 174-175) hegemonya kavramının özellikle Gramsci’den sonra önemli bir yer elde ettiğini ifade eder ve söz konusu kavramı en basit haliyle “siyasi egemenlik” olarak tanımlar. Hegemonyanın siyasi egemenlik tanımının yüzeysel kaldığını belirten Williams, sözcüğün kilit özelliklerinden biri olarak dünyayı ve insanın doğasını, ilişkilerini belli bir şekilde görmeyi mecbur kıldıran daha genel bir egemenliği tanımlamaya çalıştığını ifade eder. Bu noktada söz konusu kavramın dayanak noktası egemen sınıfın çıkarları ve buna boyun eğenlerin bu durumu “sıradan gerçeklik” veya “sağduyu” olarak algılamaları durumudur. Williams’ın hegemonya tanımlamalarının daha sonra Stuart Hall ve pek çok isim tarafından çalışılmaya devam ettiği bilinmektedir.

Kültürler arasında var olan etkileşimliliği ve çok-kültürlülüğü bir sorun olarak gören ve bunun üzerine çalışmalar yapan Stuart Hall, kültürel araştırmalarda bazı karşıtıklardan beslenir. Özellikle yapısalcılık-kültürcülük ve yüksek kültür-popüler kültür ikilikleri gibi karşıt durumlardan kültürü açıklamak bağlamında yararlanır (Özçetin, 2010, s. 152). Kültürcülük kavramının öznenin anlam üretimindeki rolünü ortaya çıkardığını ifade eden Hall, kültür çalışmalarında daha çok kültürcülük yaklaşımını benimser (Teker, 2018, s. 41). Hall, iletişim ve kültür alanına, en önde gelen çalışmalarından biri

olan "Kodlama/Kodaçımı" kuramıyla büyük bir katkı sunmuştur. Hall'a göre kültürel olgu ve toplumsal gerçeklik arasında bir ilişki söz konusudur ve buradan hareketle kodlama/kodaçımı noktasında üç ayrı okuma yöntemi ortaya koyar; egemen-hegemonik okuma, müzakereli-tartışmacı okuma ve karşıt okuma (Hall, 2001, s. 515-517). Bu farklı okuma yöntemleri, kaynak tarafından iletilen mesajın alıcı tarafından ne şekilde anlamlandırıldığını ortaya koyar.

Medya tarafından oluşturulan iletiler çeşitli kitle iletişim araçları aracılığıyla alıcı kitleye ulaştırılır. Çalışmanın ana konusunu oluşturan alıcı kitlenin konumu ise kaynaktan iletilen bilgilerin doğrudan alınıp alınmadığını belirler. Bu doğrultuda belirli iletişim kuramlarına değinmek gerekir. İlk olarak egemen ana akım yaklaşımlar bağlamında propaganda/uyarıcı-tepki-hipodermik iğne/sihirli mermi yaklaşımına göre iletişim sürecinde doğrusal bir nedensellik anlayışı hakimdir ve kaynağın gönderdiği mesaj alıcı konumundaki bireylerin davranışını doğrudan ve anında etkiler (Polat, 2016, s. 92-93). Buna göre medya içeriklerinden bireylere aktarılan herhangi bir ileti karşısında kullanıcı pasif konumdadır.

1940'lardan itibaren ortaya çıkan İki Aşamalı Akış Modeli Katz ve Lazarsfeld tarafından geliştirilmiş ve söz konusu yaklaşımın 1940-1944 başkanlık seçimlerinde kitle iletişim araçları yoluyla yayılan mesajların seçmenlerin oy verme davranışlarında bir etkisinin olup olmadığına yönelik yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıktığı bilinmektedir. İlgili araştırmaların sonucunda bireylerin kitle iletişim araçlarından aldıkları mesajlardan ziyade içerisinde buldukları grubun yönelimlerinden etkilendikleri bulunmuştur. Söz konusu kuramın temelinde, düşüncelerin veya iletilerin genel olarak kitle iletişim araçlarından toplumdaki kanaat önderlerine ve onlardan daha az aktif olan bireylere doğru yönelim göstermesi vardır (Lazarsfeld vd., 1948). Bu doğrultuda, önceleri tüm izleyicilerin eşit olduğu ve aynı değerleri paylaştığı öngörüsü çürütülmüştür denilebilir. Bu modele göre izleyici artık yorum yapan, seçen ve reddeden aktif bir konuma yerleşerek "medya bireye ne yapıyor?" sorusu yerine "birey medya ile ne yapıyor?" sorusu sorulmaya başlanmıştır. Bu soru kullanımlar ve doyumlar kuramının da temel argümanını oluşturmaktadır. Kullanımlar ve doyumlar kuramı Elihu Katz'ın çalışmalarına dayanan ve "birey medya ile ne yapıyor?" sorusuyla ilgilenen, böylece bireyi pasif konumdan aktif bir konuma yerleştiren bir kitle iletişim kuramıdır. Bu kurama göre bireyler birtakım ihtiyaçlarını gidermek bağlamında medya içeriklerini kullanırlar ve bu doğrultuda bir doyum elde ederler. Buna göre medya içeriği ile izleyici arasında işlevsel bir ilişki olduğu varsayılır. Aktaş'a göre (2013, s. 38) bu kuramın önemi ilk kez alıcının gönderilen iletileri algılamada seçici, aktif davrandığı savından kaynaklanmasındadır.

Gelişen teknoloji, dijitalleşen iletişim ve medya araçları medyanın toplumdaki gücüne yönelik sorgulamayı çok daha karmaşık hale getirmiştir. Günümüzde yeni medya araçlarıyla birlikte elbette kullanıcılar artık pasif konumda değildirler. Kaynaktan gelen bilgiyi algılama ve alımlamada seçicilik veya kaynaktan gelen bilgiye anında tepki verme gibi konularda artık kullanıcılar hem tüketici hem de üretici konumuna erişerek Alvin Toffler tarafından 1980 yılında "Üçüncü Dalga" isimli kitabında ortaya atılan prosumer (üretüketici) konumuna erişmişlerdir (Dölekoğlu & Bak, s. 315). Fakat bu durum yalnızca yeni medyada vardır denilemez. Öyle ki artık geleneksel medya kullanıcıları da kaynaktan gelen bilgiyi alımlama ve algılamada seçici davranmakta, gelen bilgiyi belirli değişkenlere göre doğrudan kabul etmeyebilmektedir. Bu da Hall'un egemen, müzakereli ve karşıt okuma olarak adlandırdığı üç ayrı okuma yöntemiyle ilişkilidir. Bu çalışmada farklı demografik özelliklere sahip 8 katılımcı üzerinden geleneksel medya aracı olan bir televizyon içeriği olarak Kızılıcak Şerbeti dizisindeki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının katılımcılar tarafından hangi okuma yöntemleriyle algılandığı ve bu okuma yöntemlerinin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek ve medeni hal değişkenine göre farklılaşım farklılaşmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

1. Muhafazakârlik ve Sekülerizm

Modernlik ve muhafazakarlık gerilimi sıklıkla Batı (İlaşma) ve muhafazakarlık kavramları eşliğinde kültürün korunması ya da öz kültüre yapılan vurgular etrafında şekillenmektedir. Muhafazakâr söylemin kendisini karşısına konumlandığı deneyimin Batı olarak adlandırılması bir kavram karmaşası yaratmaktadır. Batı veya bu kavramla kastedilen olarak Avrupa, Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan beri varlığını korumuş ancak kültürel ve siyasal alanda muhafazakarlığın ortaya çıkışını gerekli kılabilecek bir bunalım yaratmamıştır. Bu nedenle Batı (cılık) olarak adlandırılan kavram yerine bu kavramın işaret ettiği yeni paradigma ve bu paradigmanın ürettiği bunalım ve çatışmalara odaklanmak gereklidir².

Avrupa 15. yüzyıldan başlayarak köklü bir dönüşüm yaşamıştır. Reform ve Rönesans gibi hareketler bilgi alanını³ ve iktidarın şekillenmesini dönüştürmüştür. Bu gelişmeleri takip eden coğrafi keşifler, ticaret kapitalizmi, sanayi devrimi ve

² Güngör'e (2010, s. 32) göre bunun nedeni ortaya çıkan yeni paradigma ile bu paradigmanın temsilcisinin birbirine eşlik etmesidir. Gecikmiş modernlik yaşayan toplumlar ortaya çıkan laik, kapitalist sanayi uygarlığı ile Avrupalı devletler aracılığı ile tanıştıkları için uygarlık ile Batı'yı özdeşleştirmekte bu durum da siyasal anlamda çelişkiler ve uzlaşmazlıklar üretmektedir.

³ Aydınlanma düşüncesi ön belirlenmiş bir dünya bilgisi yerine deney ve akıl yoluyla ulaşılabilen bir bilgi türünü ön plana geçirmiş ve dünyayı bilme biçimini dönüştürmüştür. Ancak modern bilim şeylerin düzenini açıklayabilirken, bütün bunların anlamını açıklayan bir üst bilgi üretmemektedir

buna bağlı olarak tarım nüfusunun işçi nüfusuna dönüşmesi ve yasanın gücünü aldığı dini monarşilerin yerini milli iradeye bıraktığı ulus-devlet fikrinin gelişimi bu paradigmatik dönüşümün önemli tarihsel kavramlarıdır. Bu süreçte ortaya çıkan bürokratik modern devlet iki sorunla karşı karşıya kalmaktadır. Devletin yasalarının evrensel bir yurttaşlık kavramı ile tanımlanması laik ve özü itibarı ile kimseyi tanımlamayan bir anayasa fikrini doğururken (Bilgin, 1995, s. 4-33); yerel cemaatleri evrensel olduğu iddia edilen bir ulusal anayasa etrafında birleştirilerek evrenselleştirici bir rol oynayan milliyetçiliğin, dışarıda olanlara bir sınır çekme çabası sonucu ırk, kültür ve tarih gibi kavramlara yaptığı özcü atıflarla bu evrensel genişlemeyi sınırlaması kendi içinde bir çelişki oluştursa da bu sürecin ortaya çıkardığı gelişmeler olarak belirmiştir (Harvey, 1997, s. 38; İrem, 2007). Dolayısıyla Avrupa'da ortaya çıkan bu yeni paradigmayı evrenselleşme, laikleşme ve kapitalizm tarafından biçimlendirilen bir modernleşme olarak tanımlamak mümkündür. Bu dönüşüm karşısında ortaya çıkan direniş ve itirazların bir bölümü muhafazakarlık olarak adlandırılmaktadır⁴. Milliyetçilik ise bir taraftan laik ve milli iradeye dayalı insan yapısı bir anayasa fikrini doğururken diğer taraftan evrensel insan fikrini sınırlayan dolayısıyla modernlik ve muhafazakarlık arasında dine değil ancak ırk ya da kültüre vurgu yaparak farklı bir form üreten bir ideolojik eğilim olarak görülebilir.

Dolayısıyla Batı ile kastedilen paradigmatik dönüşümü Avrupa'da ortaya çıkan laik-kapitalist modernleşme ve bu sürecin ortaya çıkardığı ideolojik gerilimler ekseninde okumak mümkündür (Buruma & Margalit, 2009, s.22). Ancak bu noktada dikkat edilmesi gereken bir diğer husus gecikmiş modernliklerin, erken modernleşen toplumlardan farklı bir yol izlediği ya da farklı bir güzergâh ürettiğidir. Modernleşme kuramı bütün toplumların Batı Avrupalı toplumları izleyerek sonuçta modern adı verilen toplumsal, siyasal, ekonomik noktaya ulaşacağını varsaymıştır. Ancak tarih göstermiştir ki gecikmiş modernlik yaşayan toplumlar geçmişten getirdikleri birikimler ve kapitalist Avrupa ile girdikleri temasın biçimlerine göre farklı rota ve güzergahlar üretmiş ve üretmeye devam etmektedir (Vatandaş, 2020). Dolayısı ile modernlik, muhafazakarlık, milliyetçilik ve hatta sosyalizm gibi ideolojiler gecikmiş modernlik yaşayan toplumlarda kapitalist Avrupa milliyetçilikleri ile karşılaşma biçimlerine bağlı olarak milliyetçi, modernleşmeci, anti emperyalist söylemlere eklenmekte ve ülkenin içsel koşulları kadar, ülkenin kapitalist Avrupa karşısındaki konum arayışının da bir sonucu olarak şekillenmektedir. Örneğin Türkiye modernleşmesi laik Avrupa'nın emperyalist saldırılarından korunmak ve ona karşı çıkmak için kendi içinde bir dönüşümü ve laik, kapitalist bir toplum üretmeyi hedefleyen bir gelişmedir; dolayısıyla bu modernleşme bir taraftan Avrupa'ya karşı milliyetçi bir itirazla birlikte kendi içinde geleneksel yapıyı ve toplumsal dönüşümü hedefleyen modernleşmeci bir eğilimi aynı anda taşımaktadır⁵ (Kahraman, 2002). Gecikmiş modernliklerin, modernleşme süreçlerinin kapitalist Avrupa sömürgeciliği karşısında üretilmek zorunda oluşu ortaya çıkan ideolojik söylemlerin çok biçimli ve gerilimli olmasına yol açmaktadır. Örneğin muhafazakarlığın Osmanlı-Türkiye çizgisindeki en önemli temsilcisi olan İslamcı gelenek de Avrupa uygarlığının yarattığı maddi olanaklar ve güce karşı çıkmamakta yani bir yönüyle modernliğin sonuçlarını onaylamakta ancak bu olanaklara kültürel alanda bir dönüşüm yaşamadan da varılabileceğini öne sürerek modernliğe itiraz etmektedir. Laik-kapitalist Avrupa karşısındaki bölünmüşlük ve batıya rağmen/karşı batılılaşma çelişkisi gecikmiş modernliklerin, modernleşme sürecini biçimlendirmektedir.

Avrupa'da yaşanan paradigmatik dönüşüme karşı Osmanlı Devleti 16. yüzyıldan başlayarak yenileşme hareketlerine girmiştir. Ancak sürecin toplumsal ve ekonomik alanı kapsamayan bir dönüşüm ile başarılamayacağı ve çok daha köklü dönüşümlerin gerektiği fikri 19. yüzyılda kabul edilmiştir (Faroqhi, 2006, s. 42). Bu nedenle modernleşme ideolojileri ve ürettiği gerilimler de siyasal ya da kültürel alanda bu dönemde etkili olmaya başlamıştır (Banarlı, 1971; Berkes, 2007, s. 20-31). Bu dönüşümün tarihsel olarak yeni bir paradigmayı üretmesinin ve kolayca uyum sağlanamamasının nedeni otorite alanında yaşanan dönüşümdür (Çiğdem, 2001, s. 17; Han, 2015; Sennett, 2005, s.94; Weber, 1999, s. 156-157). Modern öncesi toplumsal alan dini ve askeri gücü elinde bulunduran patrimonyal bir baba figürünün denetiminde işlerlik kazanmaktadır. Siyasal ve askeri gücü elinde bulunduran lider toplumsal alanın denetimi ve düzenlenişini gerçekleştirmektedir; dolayısıyla bu iktidar biçimi denetim, toplumsal rollere sadakat ve düzen fikri üzerine kuruludur. Modern bürokratik devlet ise patrimonyal lider yerine, seçimle iş başına gelmiş, yasalar tarafından denetlenen ve diğer yurttaşlarla eşit üyelerin geçici süre ile işbaşına geldiği otoritenin egemen bir güçten değil, herkesi kapsayan bir anayasadan kaynaklandığı yasal-bürokratik bir egemenlik biçiminin işlerlik kazanmasına dayalıdır. Bu egemenlik biçimi denetleme ve düzen değil, özgürlük, liyakat ve rasyonel fayda dolayısıyla gelişme ve ilerleme fikrine dayalıdır (Macdonis, 2015, s. 247-268).

(Touraine, 2010, s. 37). Bu durum da hem Avrupa'da hem de diğer toplumlarda moderniteyle birlikte dünyanın ne anlamı olduğuna yönelik romantik ve muhafazakâr direnişlerin önünü açmaktadır.

⁴ Muhafazakâr olmamakla birlikte kapitalist ilkelere dayalı gündelik yaşamın anlamsızlığına yönelik romantik itiraz da Avrupa'da çok güçlü olmuştur (Blechman, 2007, s. 11-46; Loo & Reijen, 2003, s. 131; Lowy & Sayre, 2007, s. 60). Romantizm'in Avrupa modernliğine karşı ürettiği itirazların sosyalizm, muhafazakarlık ya da tepkisel milliyetçilikler tarafından çok kolay devralılabildiği ve söyleme dahil edildiği görülebilmektedir (İrem, 2007; Oran, 1977, s. 38-39; Öztan, 2006).

⁵ Chatterjee, Hint milliyetçiliğinde aynı çelişkiyi ya da zorunluluğu işaret eder; Batı'ya karşı yüceltilen ve özerkleştirilen halk ve kültür ile dönüştürülmesi ve modernleştirilmesi gereken halk bu milliyetçiliğin hem gerekçesi hem nesnesidir (Chatterjee, 1996, s. 129).

Ortaya çıkan bu yeni iktidar biçimi dışsal denetleme ve güç aygıtının kullanımı yerine, çıkarları doğrultusunda hareket eden öznenin rasyonelleşmesi fikri üzerine kuruludur (Hirschman, 2013, s.59). Yani bireyin dışsal bir otorite aracılığı ile denetlenmesi fikri yerini bireyin çıkarları doğrultusunda içselleştirdiği içsel bir otorite fikri almaktadır. Dolayısıyla bu noktada iktidar ve birey ilişkisi dönüşmektedir; öngörülemez, nefis ve arzuları peşinde koşan bireyin dışsal bir otorite tarafından denetlenmesi fikri yerini çıkarları için anlık ve öngörülemez itkilerini denetleyen ve hazzı erteleyen, otoriteyi içselleştirmiş bir birey fikri almaktadır. Kapitalist toplum ideali, toplumun faydası için bireyin denetlenmesi fikri yerine, çıkarları peşinde koşan rekabetçi bireylerin dinamik üretkenliğinin yarattığı toplam faydanın daha büyük bir toplumsal fayda sağlayacağı fikri üzerine kuruludur. Dolayısıyla kapitalist modernleşme süreci özü itibarı ile iktidar-birey ilişkisinin niteliksel olarak dönüşümünü barındırmaktadır. Bu ilişki biçiminde dönüşen bir diğer husus denetlemenin yönüdür, geleneksel iktidar modeli iktidar ve yasanın bireyi denetlemesi fikri üzerine kurulu iken, modern iktidar çıkarları peşinde hareket eden rasyonel birey ve sivil oluşumların irasyonelleşme ihtimali bulunan iktidarı denetlemesi ilkesi üzerine kuruludur. Bu nedenle iktidarın gücünün sınırlandırıldığı ve iktidarın ilke olarak herkese eşit mesafede durduğu kuvvetler ayrılığına dayalı sınırlandırılmış iktidar modeli modernitenin getirdiği bir diğer önemli dönüşümdür. Modernite kutsal devlet ve iktidar fikrinin yerine denetlenebilir ve yeryüzüne inmiş bir devlet modeli ve buna dayalı bir otorite biçimi üretmiştir (Bilgin, 1995, s. 81-119).

Bu çerçevede gecikmiş modernlik yaşayan toplumdaki siyasal otoritenin kendi kendisini anayasal bir eşitlik fikrine doğru dönüştürmesi oldukça zordur. Kapitalizm ve sanayileşmeye dayalı bir modern toplum ortaya çıkmadığı için bu toplumlarda otoriteyi dönüştürecek ve kuvvetler ayrılığını oluşturacak güç dengeleri de belirmemektedir. Bu nedenle gecikmiş modernliklerde otoritenin dönüşümünde bir güç unsuru olarak Avrupa'dan farklı olarak asker sınıfının oynadığı rol ve bu durumun sonuçları daha belirleyici olmaktadır. Osmanlı Devleti-Türkiye Cumhuriyeti çizgisinde de kapitalizme dayalı bir burjuvazinin modern devleti doğurmadığı tam aksine otorite dönüşümünü gerçekleştiren asker tabakanın bir kapitalist burjuva yaratmaya çalıştığı görülmüştür. Bu nedenle modernleşme ve muhafazakarlık gerilimini otoritenin dönüşmeye başladığı Tanzimat dönemi ile başlatmak modernleşme yazını içinde genel bir kanı olarak yer almıştır. Her ne kadar padişahın, kendi tebaasından olan ayanlarla imzaladığı Sened-i İttifak bu konuda ilk gelişme olsa da padişahın toplumun geneline yönelik, kendisini de bağlayan bir yasal mevzuatın önünü açtığı Tanzimat Fermanı (1839) bu konudaki en önemli kırılma anıdır (Berkes, 2007, s. 31). Ancak dikkat edilmelidir ki 1838 yılında imzalanan Baltalimanı ticaret antlaşması, Osmanlı Devleti'nin kapitalistleşme yolunda attığı en önemli adımdır. Dolayısı ile eşit yurttaşların rekabetine dayalı bir ekonomik model olarak kapitalizm ile siyasal alanı bu doğrultuda dönüştüren Tanzimat Fermanı aynı tarihsel döneme denk gelmekte ve Osmanlı- Türkiye modernleşmesini başlatmaktadır (Dumludağ, 2002).

Tanzimat edebiyatı kapitalistleşme ve iktidar alanında ortaya çıkan bu dönüşümü simgesel olarak babalar ve oğullar alegorisi eşliğinde ele almıştır. Bu anlatılarda babanın denetiminde olmayan, babanın gözetiminden kaçan çocuklar arzuları peşinde koşarak aileyi yıkıma sürüklemektedir (Parla, 2009, s. 19). Parla, bu anlatılarda tehlikenin Batı'dan değil arzu ve şehvelikten kaynaklandığının altını çizmektedir, dolayısıyla geleneksel kültürün Batı olarak adlandırdığı gelişmenin özünde birey ve otoritenin yokluğunda bireyin arzularının yoldan çıkacağına yönelik kaygı vardır. Bu anlatıların baba-çocuk ve aile üzerinden dolayım olduğu alegori aslında otorite, birey ve toplum konusundaki siyasal tasavvurun bir anlatısıdır. Parla (2009, s. 12-13), Tanzimat döneminde beliren modernleşme sürecini *mülemma* olarak adlandırmaktadır. Mülemma, bir sentez değil alacalı bir birliktelik; İslami geleneğin gözetiminde yürürlüğe konan bir modernleşme deneyimidir⁶.

Laik, kapitalist, Avrupa karşısındaki bölünmüşlük; gelişme arzusu ve kültüre yönelik vurgu yalnızca siyasal-edebi alanda sınırlı olan bir sorun değil, gündelik hayata yayılan bir sorundur. Tanzimat döneminden sonra modernleşme sürecini üretmek üzere kurulan laik eğitim veren ve geleneksel-dini eğitimi sürdüren okullar bu bölünmenin pratik bir sonucudur. Süreç içinde iki farklı paradigmaya dayalı okullarda eğitim alan iki farklı toplumsal grup ortaya çıkmaktadır. Bu süreçte ortaya çıkan bir diğer bölünme hukuk alanında yaşanmıştır. Geleneksel olarak örf-i ve şeriata dayalı hukuk sistemi ile yönetilen devlet kapitalistleşme sürecinde özel mülkiyete dayalı işleri ve çatışmaları yürüten bayındırlık, ticaret ve benzeri kanunları yürürlüğe koymuştur. Dolayısı ile zaman içinde bu yasaların birbiri ile çatışması bütün bu yasaları uyumlu hale getiren bir anayasayı gerekli kılmış ve süreç ile anayasa denemesi olan 1876 yılında ilan edilen Kanun-i Esasi ile sonuçlanmıştır. Bu gelişmeyi gerekli kılan bir diğer husus Tanzimat fermanından sonra karmaşıklaşan toplumsal ilişkileri yönetmek üzere bakanlık ve memuriyetlerin artması dolayısıyla uzmanlaşmış bir yürütmeye yasal ve hukuksal çerçeveyi çezecek bir meclis ve yargı mekanizması gerekliliğinin kendisini hissettirmesidir (Acun, 2020). Ancak otorite alanındaki dönüşüm arayışı otoritenin kendisinden kaynaklandığı için, bu anayasa ve meclis 2 yıl sonra Osmanlı-Rus savaşı esnasında kapatılmıştır.

⁶ Shayegan (2020, s. 87) İran gecikmiş modernliği için iki epistemolojik geleneğin bir arada bulunması deneyimini yamalama olarak adlandırmaktadır. Dolayısıyla yama, mülemma ya da kültürel bunalım, dönüşümün zorunluluğu ve bu konudaki isteksizlik, direniş gecikmiş modernliklerin özgün doğasını belirlemektedir.

Osmanlılık, İslamcılık, Batıcılık ve Balkan savaşları sonrası Anadolu'ya yönelik gerçekleşen Türk nüfusunun yarattığı etki ile Türkçülük dönemin belirleyici ideolojileri olmuştur (Göcek, 2003; Karpat, 2008, s. 128; Tekeli, 2008, s. 43). Muhafazakâr ideolojinin söylemini oluşturduğu zemin olarak İslamcı çizgi Avrupa medeniyetine ve bunun maddi sonuçlarına karşı çıkmazken, İslami kültürün bu yapıya kültürel alanda bir dönüşüme girişmeden intibak edebileceğini savunmaktadır. Batıcıların bu konudaki temel itirazı ise bahsedilen maddi ve teknolojik üstünlüğün zihinsel bir dönüşümden kaynaklandığı ve kültürel alanın dönüşümü gerçekleşmeden beklenen dönüşümün gerçekleşmeyeceği yönündedir. Bu dönemde askeri tabaka içinde oluşan Jön Türk hareketinin önceki dönemdeki modernleşme hareketlerine oranla daha devrimci bir nitelik gösterdiği ve hızlı dönüşümleri benimsediği görülmektedir (Ortaylı, 2004, s. 185). İkinci meşrutiyetin ilanı otorite alanında köklü bir dönüşümü barındırırken, Cumhuriyet'in ilanı ve ardından saltanat ve hilafetin kaldırılması yasanın gücünün tamamen milli iradeye dayalı olduğu bir rejimi getirmiştir⁷. Ancak dönem içinde kurulan siyasi partilerin modernleşme hareketine karşı muhalif ve muhafazakâr bir eğilimi gündeme getirmesi sonucu bu siyasi partilerin kapatıldığı görülmektedir. Dolayısı ile üstten gelen modernleşme hareketleri ile toplumsal yapı arasında var olan çelişki ve çatışmalar Cumhuriyet tarihi boyunca kendini göstermiştir. Ancak 1950 yılına kadar modernleşme-muhafazakarlık gerilimi sınırlı bir çerçevede, devletin idari yapısında ve dar bir nüfus içinde etkisini göstermiştir. Kırsal alanda geçimlik üretim yapan halkın bu tartışma ve gerilimlerden çok fazla etkilenmediği ya da toplumsal alanın siyaset ve idare alanı ile aynı hızda dönüşmediği görülmektedir. 1950 yılında Marshall yardımları ile Türkiye'ye gelen traktörlerin kırsal alandaki nüfusu göçe zorlaması ve kentsel alanda yaşanan liberalleşme denemesi ve ardından ithal ikameci politikanın ortaya çıkardığı iş olanakları, modernleşmenin gerçek öznesi olan göç olgusunu işlerliğe sokmuş ve toplumsal alan hızla dönüşmeye başlamıştır (Karpat, 2003, s. 43).

Bu süreç kırsal üretimin çözülmesi, mekanik dayanışmaya dayalı sülale örüntüleri yerine kente yerleşmiş çekirdek aileleri doğurması, gelenek ya da duygudaşığa dayalı ilişki biçimleri yerine sözleşmeli ve parasallaşmış ilişkileri doğurması, kent içine göç eden kadınların iş hayatına karışması ve hem nüfusun hem de nüfusun kadın kesiminin artan oranda eğitim alması şeklinde birçok sonucu olan pratikleri ortaya çıkardığı görülmektedir. Ancak toplumun gelenek ve modern arasında her zaman ara bölgeler, uzlaşmacı ve pragmatik çözümler ürettiği görülmüştür. Örneğin gecekondularla gelenekle modern arasında hazırlığın yapıldığı ara bir yerleşim bölgesi özelliği göstermiştir. Sülale kavramı aşınmasına rağmen çekirdek ailelerin sülale desteğine ve kırsal desteğe muhtaç olduğu ve buna bağlı olarak bağımlı çekirdek aile yapısı ürettiği görülmektedir (Kandiyoti, 2015, s. 192-194). Kente göç eden bu nüfusun kentin nimetlerinden ve zenginleşme olanaklarından yararlanmak konusunda son derece istekli olduğu ancak kültürel alanda dönüşüme daha mesafeli olduğu, sivil toplum örgütleri, dernekler ve siyasi partilerin buna göre şekillendiği görülmektedir. 1950 yılından beri siyasi seçimlerin bazı ara dönemler dışında maddi dünyada kalkınma ve refah vadeden muhafazakâr eğilimli partiler tarafından kazanılıyor olması bu konuda toplumsal alanın aldığı konuma yönelik bir işaret vermektedir.

1980 darbesi ve ardından ortaya konan neo-liberal politikalar sonrası ortaya çıkan gelişmeler sürdürülen bu mülemmayı önemli bir çatışmaya sürüklemiştir. Bu konuyu şekillendiren ülke içi ve ülke dışı gelişmeler söz konusudur. Öncelikle 1980 sonrası hızla gelişen kapitalist toplum ve gündelik hayatın artan oranda parasallaşması ve ticari ilişkiler tarafından çevrelenmesi geleneksel yaşam biçimleri üzerinde büyük bir baskı oluşturmuştur. 1980'lere kadar kendini koruyan komşuluk, akrabalık ve buna bağlı dayanışma örüntülerinin bu dönemde aşınmaya başladığı görülmektedir. Bu dönemde ortaya çıkan bir diğer önemli gelişme Sovyetler Birliği'nin yıkılması ile gücünü kaybeden sol söylemin yerini kimlik siyasetine bırakması olmuştur (Eagleton, 2005, s. 13). Sol, milliyetçilik ya da muhafazakarlık birbirinden farklı siyasi eğilimler olsa da her biri kapitalizm karşısında armağan ilişkilerini barındıran dayanışma söylemlerini de içermektedir (Karatani, 2009). Dolayısıyla 1990'lara kadar sol veya sağ partilerin altında yer alan milliyetçi ya da muhafazakâr ideolojilerin bu dönemde özerkleşerek kendi söylemlerini daha güçlü bir biçimde siyasal alana taşıdığı görülmüştür. 1980 sonrası dönemde toplumsal alanı belirleyen bir diğer gelişme 1950'lerde kente göç eden kitlenin çocuklarının artan oranda eğitim ve iş dünyasına katılarak bireyselleşmesi ve geleneksel ilişkilerin zayıflamasıdır. Özellikle kent içinde yetişen ikinci ve üçüncü kuşak kadınların aile ve gelenek yerine daha bireysel taleplerini yükseltmesi, modernleşme sürecini özellikle aile konusunda yaşayan Türkiye toplumu üzerinde önemli bir gerilim üretmiştir (Kandiyoti, 2015, s. 82). Sürecin modernleşme ideolojisi açısından bir diğer önemli özelliği gündelik hayata hızla yayılan tüketim mallarının Türkiye toplumu açısından modernleşme ideolojisinin kendisini meşrulaştırdığı zemini zayıflatmasıdır. Özü itibarı ile isteksizce deneyimlenen bir modernleşme süreci kendisini sürekli modernleşme ve zenginleşme üzerinden meşrulaştırmıştır. Altyapı ilişkilerine odaklanmayan toplum açısından, tüketim mallarına ulaşmak maddi anlamda modernleşme olarak kabul edildiği için, modernleşme ideolojisinin bu konuda feragat talep etme gücü zayıflamıştır.

⁷ Kurtuluş savaşını örgütleyen mecliste iki farklı grup bulunmaktadır. Her iki grupta işgalci Avrupa güçlerine karşı savaşmayı benimsemiştir; bu bağlamda her iki grupta da Batı'ya karşı milliyetçi bir direniş fikri egemendir. Ancak gruplar savaştan sonra iradenin padişaha devredilmesi ya da Cumhuriyet'in ilan edilmesi konusunda farklı bir çizgi oluşturmaktadır. Dolayısıyla her iki grupta da özgür ve bağımsız bir vatan fikri bulunurken, bu vatanın nasıl idare edileceği konusu belirsizdir. Diğer taraftan modernleşmeci grup kendi içinde reformistler ve devrimciler olarak ayrılmaktadır. Savaştan sonra devrimci modernleşme fikri egemenlik kazanmış ve reformcu grup söylem gücünü kaybetmiştir (Börkluoğlu, 2020).

Yurt içindeki gelişmelerin dışında küresel ölçekte yaşanan gelişmeler de bu dönem açısından belirleyici olmaktadır. Devletin işlevsizleşmesi ve devlete yönelik artan talep bu dönemin belirgin bir eğilimi olmuştur (Leca, 1998; Nairn, 1993). Küreselleşme sürecinin yarattığı hızlı dönüşümler, zayıf bir ekonomik güç ile kapitalizme eklenilen Türkiye toplumunu güçlü bir devlet ve baba figürünü aramaya yöneltmiştir. 1990'lar boyunca Türk Sineması'nda yükselen motiflerden biri babanın aranışı ve yokluğunda öznelliğin ortaya konamayışı olmuştur. İletişim araçlarındaki deregülasyonlar ve iletişim araçlarının mobil teknolojilerle birlikte gündelik hayata artan oranda işleyişi popüler kültür alanını hızla küreselleşmenin dinamiklerine açık hale getirmiştir. Gündelik hayatın bu yönde hızlı dönüşümü bu gelişmeye karşılık direniş ve karşı çıkma eğilimlerini de yükseltmiştir.

Süreç sonunda Tanzimat'tan beri sürdürülen bir mülemma olarak geleneğin gözetimindeki bir modernleşme sürecinin kendisini daha fazla sürdüremediği ve iki paradigmanın artan oranda karşı karşıya geldiği görülmektedir. Belki de daha doğru bir ifade ile 1980'lere kadar dar bir kesimde ve idari alanda yaşanan dönüşümlerin 1980 sonrasında toplum tarafından deneyimlendiği ve kendi gerilimlerini gündelik hayata yaydığı görülmektedir. 1990'lı yılların siyasal ve ekonomik anlamdaki bunalımlı yıllarının, modernleşme tarihini muhafazakâr ya da modernleşmeci olsun bir "baba" imgesi eşliğinde yaşayan Türkiye toplumunda güçlü bir baba ve devlet arayışını yükselttiği de görülmektedir. Günümüz toplumundaysa İslami gelenek ve kültürel örüntüleri söylem alanına taşınarak moderniteye karşı muhafazakar bir eğilim sergilenirken; laik ve modern bir yaşam biçimini savunan eğilimlerin de toplumsal alanda varlığını koruduğu ve bu iki paradigmanın toplumsal ve siyasal alanda çatışmayı sürekli üretmekte olduğu görülmektedir.

Her iki alanda da modernite karşısında bağımsızlık, özgürlük ve milliyetçilik gibi eğilimlerin ortak olarak var olduğunu görmek mümkündür. Buna karşın iktidar ve birey ilişkisi bağlamında modernleşmeci ideoloji ve muhafazakarlığı; bireyin özgürlüğü – bireyi denetleyen bir üst otoritenin gerekliliği, dünyanın maddi ilişkiler tarafından belirlenmişliği – dünyanın üst bir anlam dünyası tarafından belirlenmişliği, kadının birey olarak var oluşu – kadının daha çok gelenek ve aile üzerinden tanımlanması, gelişme ve kalkınma fikrinin öncelenmesi – gelenek ve gelişme fikrinin gelenekle çelişmediği iddiası ve yurttaşların denetlediği bir otorite fikri – otoritenin denetlediği bireyler fikri karşıtıklarında ayrıştığı görülmektedir. Son karşıtlık, yani otoritenin bireyler tarafından denetlenmesi ve kuvvetler ayrılığı fikri kültürel alanda güçlü bir tartışma konusu olmamıştır çünkü daha önce belirtildiği gibi Türkiye modernleşmeci hareketi de kurucu baba ve koruyup, kollayan devlet fikri üzerine kurulmuştur. Bu nedenle devlet-babaya karşı güçlü bir toplum ve denetleme fikri, liberal adı verilen ve Türkiye'de siyasal alanda görece zayıf olan bir düşünce geleneği dışında pek yerleşmemiştir.

2. Araştırma

Çalışmanın analiz bölümünde yayın hayatına 28 Ekim 2022 tarihinde başlayan ve Show TV'de yayınlanan Kızılıcak Şerbeti dizisinin muhafazakarlık ve sekülerizm çerçevesinde alımlama analizi yapılarak dizide iletilmek istenen temel kodlar değerlendirilmiş ve bu kodların katılımcılar tarafından nasıl algılandığı analiz edilmiştir.

2.1. Araştırmanın Amacı, Önemi ve Yöntemi

Bu çalışmada, Kızılıcak Şerbeti dizisine ait muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının bireyler tarafından nasıl alımlandığını belirlemek amaçlanmıştır. Kızılıcak Şerbeti dizisi toplumdaki muhafazakâr ve seküler yaşam arasındaki çatışmayı ana akım medyada kamuoyuna sunması sebebiyle son zamanların en tartışılan dizisi olmuştur. Dolayısıyla ilgili dizinin kodlarının bireyler tarafından nasıl algılandığı önemlidir. Araştırma nitel bir çalışma olmakla birlikte, elde edilen veriler Hall'un alımlama metodu aracılığıyla betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın veri toplama yöntemi derinlemesine görüşme olarak belirlenmiştir. Derinlemesine görüşme yöntemi bir konuyla ilgili olarak ilgili kişi ya da kişilerden sorulan sorular kapsamında konuyla ilgili ayrıntılı bilgi almaktır (Aziz, 2022, s. 80-81). Toplam 8 katılımcı ile derinlemesine görüşmelerin yapıldığı çalışmada katılımcıların verdikleri cevaplar Stuart Hall'un ortaya koyduğu şu 3 okuma şekli üzerinde temellenerek yorumlanmıştır; Egemen/hegemonik okuma, müzakereli/tartışmalı okuma ve karşıt/muhalif okuma.

2.2. Araştırmanın Etik Kurul Onayı

Çalışmanın araştırma kısmı Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nca düzenlenen 24.11.2023 tarihli ve 2023/08 numaralı toplantı kapsamında alınan izin doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

2.3. Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın örnekleme olasılıksız örnekleme yöntemlerinden biri olan amaçlı örnekleme yöntemi aracılığıyla Kızılıcak Şerbeti dizisi olarak belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme kapsamında örnekleme seçilen kişi ya da objeler araştırmacının amacına en uygun şekilde yanıt vermesi beklenen kişi ya da objelerden oluşmaktadır (Aziz, 2022, s. 52). Araştırmanın örnekleminin Kızılıcak Şerbeti olarak belirlenmesindeki sebep Kızılıcak Şerbeti dizisinin yayın hayatına başladığı ilk günden

itibaren muhafazakarlık ve sekülerizm arasındaki çatışmaya değinmesi ve RTÜK tarafından diziyeye 5 hafta yayın durdurma ve 1,5 milyon TL para cezasının verilmesidir (Aygör, 2023). Dizinin muhafazakarlık ve sekülerizm ideolojileri bağlamındaki çatışmayı içermesinin, araştırmanın konusu kapsamında ilgili dizinin örneklem olarak belirlenmesindeki en önemli etken olduğu söylenebilir. Araştırmanın çalışma grubu ise çalışmanın amacına uygun olacak şekilde araştırmacının çevresinden örneklem seçmesi olarak da bilinen (Yıldırım & Şimşek, 2021, s. 121) amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay durum örnekleme aracılığıyla belirlenen farklı demografik özelliklere sahip 4 erkek ve 4 kadın katılımcı olmak üzere toplam 8 katılımcıdan oluşmaktadır.

2.3.1. Dizinin Künyesi

Show TV'de 28 Ekim 2022 tarihinde yayın hayatına başlayan Kızılıcak Şerbeti dizisinin yapımcısı Gold Film, yönetmeni Hakan Kırkavaç ve senaristi Melis Civelek'tir. Dizinin oyuncuları Evrim Alasya (Kıvılcım Arslan), Settar Tanrıoğen (Abdullah Ünal), Sıla Türkoğlu (Doğa Korkmaz), Barış Kılıç (Ömer Ünal), Doğukan Güngör (Fatih Ünal), Sibel Taşçıoğlu (Pembe Ünal), Müjde Uzman (Alev Arslan) ve Ceren Yalazoğlu Karakoç (Nursema Ünal)'tur.

2.4. Araştırma Kapsamında Sorulan Sorular

- Kızılıcak Şerbeti dizisini izleme sebebiniz nedir?
- Dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodları sizce gerçeği yansıtıyor mu?
- Çevrenizde dizideki muhafazakar ve seküler karakterlere benzeyen insanlar var mı?
- Dizideki muhafazakar ve seküler yaşam çatışmasına benzer bir durum yaşadınız mı?
- Dizide muhafazakar ve seküler kadınlar aşağılanıyor mu? Yorumlayabilir misiniz?
- Dizideki muhafazakar ve seküler kodlar kapsamında sizi rahatsız eden herhangi bir unsur var mı? Varsa nedir?
- Siz kendinizi muhafazakar olarak mı seküler olarak mı tanımlarsınız?

2.5. Katılımcılar

Araştırma, farklı demografik özelliklere sahip 4 erkek ve 4 kadın katılımcı olmak üzere toplam 8 katılımcıdan oluşmaktadır. Söz konusu 8 katılımcının ayırt edici 5 değişkeni vardır. Bunlar cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, meslek ve medeni hal şeklindedir. Katılımcılarla ilgili belirli demografik bilgiler aşağıdaki tabloda verilmektedir;

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Seviyesi	Meslek	Medeni Hal
K1	Kadın	58	Ortaokul	Ev hanımı	Evli
K2	Erkek	59	Lise	Emekli	Evli
K3	Kadın	50	Lise	Memur	Evli
K4	Erkek	54	Lise	Emekli	Evli
K5	Erkek	28	Lisans	Öğretmen	Bekâr
K6	Kadın	25	Lisansüstü	Hekim	Bekâr
K7	Kadın	34	Lisans	Mühendis	Evli
K8	Erkek	29	Lisans	Mühendis	Bekâr

3. Bulgular ve Analiz

Araştırma kapsamında 4 erkek ve 4 kadın katılımcı olmak üzere toplam 8 katılımcıyla gerçekleştirilen derinlemesine görüşmeler doğrultusunda katılımcılardan elde edilen veriler tablolaştırılarak aşağıda verilmiştir. Katılımcılardan elde edilen veriler doğrultusunda katılımcıların Kızılıcak Şerbeti dizisindeki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarına yönelik okuma şekilleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda öncelikle katılımcılara diziyi izleme sebepleri sorulmuş ve cevaplar aşağıdaki gibi tablolaştırılmıştır;

Tablo 2. Kızılıcak Şerbeti Dizisinin İzlenme Sebepleri

	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Seviyesi	Meslek	Medeni Hal	Diziyi izleme sebepleriniz nelerdir?
K1	K	58	Ortaokul	Ev hanımı	Evli	Dizi toplumun zıt kutuplarını anlatıyor, izlemesi zevkli.
K2	E	59	Lise	Emekli	Evli	İçinde çok fazla dram yok, farklı hayatları izlemek de güzel.
K3	K	50	Lise	Memur	Evli	Konusu diğer dizilerden farklı, eğlenceli ve sosyal mesajlar veriyor.
K4	E	54	Lise	Emekli	Evli	Eşim izlediği için izliyorum ama eğlenceli.
K5	E	28	Lisans	Öğretmen	Bekâr	Boş vakit geçirmek için izliyorum.

K6	K	25	Lisansüstü	Hekim	Bekâr	Sosyal medyada popüler olması ilgimi çekti.
K7	K	34	Lisans	Mühendis	Evli	Eğlenceli ve kafa yormuyor.
K8	E	29	Lisans	Mühendis	Bekâr	Twitter'da videolar gördüm, o yüzden izliyorum.

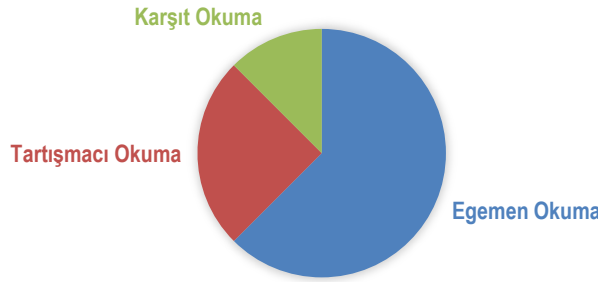
Katılımcılara diziyi izleme sebepleri sorulmuş ve katılımcıların diziyi en çok eğlence ve boş zaman aktivitesi bağlamında izledikleri görülmüştür. Katılımcılardan bazıları diziyi eğlendirdiği ve zevk verdiği için izlediklerini ifade ederken; bazıları da sosyal medya platformlarında diziden kesitlere rastladıkları için dizinin ilgilerini çektiğini belirtmişlerdir. Buna göre katılımcıların Kızılıçık Şerbeti dizisini genel itibarıyla eğlenmek ve hoşça zaman geçirmek için izledikleri anlaşılmıştır.

Tablo 3. Dizideki Muhafazakarlık ve Sekülerizm Kodlarının Gerçek Hayatta Temsili

	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Seviyesi	Meslek	Medeni Hal	Dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodları sizce gerçeği yansıtıyor mu?
K1	K	58	Ortaokul	Ev hanımı	Evli	Biraz yansıtıyor, genel olarak abartı çok ama gerçeği de yansıtıyor olabilir.
K2	E	59	Lise	Emekli	Evli	Evet yansıtıyor bence. Yüzde yüz olmasa da gerçek hayattan esinlendiği belli.
K3	K	50	Lise	Memur	Evli	Tamamen abartı en azından muhafazakar kesim daha çok abartılmış.
K4	E	54	Lise	Emekli	Evli	Bence önceleri böyle insanlar daha çoktu, şimdi daha az. Ama evet hala varlar.
K5	E	28	Lisans	Öğretmen	Bekâr	Evet bence bir noktada gerçeği yansıtıyor.
K6	K	25	Lisansüstü	Hekim	Bekâr	Çoğunlukla evet ama bazen abarttıklarını düşünüyorum.
K7	K	34	Lisans	Mühendis	Evli	Evet bence gerçeği yansıtıyor. Böyle insanlar var.
K8	E	29	Lisans	Mühendis	Bekâr	Her iki kesimde de böyle uç nokta insanlar var, bu yüzden gerçeği yansıtıyor.

Dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının gerçek hayattaki temsiline yönelik sorulan soru kapsamında katılımcıların çoğunluğu (K2, K4, K5, K57, K8) egemen bir okuma gerçekleştirerek dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının gerçeği yansıttığını düşünmektedir. Katılımcılardan bazıları (K1, K6) konuyla ilgili olarak tartışmacı okuma gerçekleştirerek muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının gerçeği yansıtırsa da abartılı şekilde aktarıldığını ifade etmiştir. Bir katılımcı ise (K3) tamamen karşıt okuma gerçekleştirerek özellikle muhafazakarlık kodlarının tamamen gerçek dışı olduğunu belirtmiştir. Dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının katılımcılar tarafından alınma dağılımı aşağıdaki gibidir;

Dizideki Muhafazakarlık ve Sekülerizm Kodlarının Gerçek Hayatta Temsili Katılımcıların Alınma Dağılımı

Şekil 1. Dizideki Muhafazakarlık ve Sekülerizm Kodlarının Gerçek Hayatta Temsili

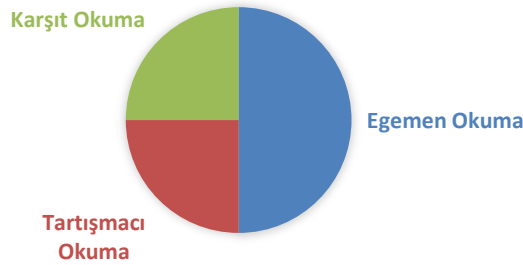
Tablo 4. Dizideki Muhafazakar ve Seküler Karakterlerin Toplumsal Yaşamdaki Karşılığı

	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Seviyesi	Meslek	Medeni Hal	Çevrenizde dizideki muhafazakar ve seküler karakterlere benzeyen insanlar var mı?
K1	K	58	Ortaokul	Ev hanımı	Evli	Her ikisine benzeyen insanlar da var hayatımda.
K2	E	59	Lise	Emekli	Evli	Muhafazakar karakterlerdeki gibi insanlar yok hayatımda. Herkes kendi hayat bakışına uyan insanlarla görüşür.
K3	K	50	Lise	Memur	Evli	Muhafazakar da var seküler de var. İki kesim de hayatımın içinde.

K4	E	54	Lise	Emekli	Evli	Var. Dünyaya geldiğim aile seküler ama eşim ve ailesi görece daha muhafazakar. Karşılıklı anlayış ve sevgi insana orta yolu bulduruyor. Kimseyi kırmaya gerek yok herkesin kendi hayat tarzı.
K5	E	28	Lisans	Öğretmen	Bekâr	Evet var. Çevremdeki neredeyse pek çok insan seküler. Ama bu sekülerlik Kıvılcım karakterindeki gibi anlayışsız ve şiğ değil.
K6	K	25	Lisansüstü	Hekim	Bekâr	Evet var. Ben anne tarafından muhafazakar, baba tarafından da seküler bir akraba çevresine sahibim. Dolayısıyla o taban tabana zıt olma durumunu hayatımın tüm evresinde gözlemledim.
K7	K	34	Lisans	Mühendis	Evli	Hayır yok. İnsanların özel hayatlarında ne yaptıkları ne yapmadıkları, hayat tarzları beni hiç ilgilendirmez. Zaten hayatımda da hiç o kadar uçlarda olan insanlar olmadı.
K8	E	29	Lisans	Mühendis	Bekâr	Seküler insanlar var hayatımda ama dizideki gibi değil. Benim annem sekülerdir ama eve gelen kimseye viski ikram etmez ya da eve ayakkabıyla girildiğini görse muhtemelen beş gün evde temizlik yapar. Dizideki bu örneklerin sekülerizmle uzaktan yakından alakası yok. Bu batı gelenekleri olabilir ama sekülerizm değil.

Katılımcılara dizideki muhafazakar ve seküler karakterlerin toplumsal hayatta çevrelerinde de olup olmadığına dair sorulan soru kapsamında katılımcıların yarısının (K1, K3, K4, K6) egemen bir okuma gerçekleştirerek çevrelerinde dizideki muhafazakar ve seküler karakterlere benzeyen insanlar olduklarını dile getirdikleri görülmüştür. Katılımcılardan bazılarının (K5, K8) tartışmacı bir okuma gerçekleştirdiği ve bu kapsamda çevrelerinde dizideki benzer şekilde muhafazakar ve seküler ideolojiye sahip insanlar olduğunu fakat dizideki karakterler kadar abartılı olmadığını belirttikleri tespit edilmiştir. Katılımcılardan bazıları (K2, K7) ise tamamen karşıt okuma gerçekleştirerek toplumsal yaşamda dizideki gibi tasvir edilen muhafazakar ve seküler karakterlerin olmadığını ifade etmiştir. Dizideki muhafazakar ve seküler karakterlerin toplumsal yaşamdaki karşılığına yönelik katılımcıların alımlama dağılımı aşağıdaki gibidir;

Dizideki Muhafazakar ve Seküler Karakterlerin Toplumsal Yaşamdaki Karşılığına Yönelik Katılımcıların Alımlama Dağılımı

Şekil 2. Dizideki Muhafazakar ve Seküler Karakterlerin Toplumsal Yaşamdaki Karşılığı

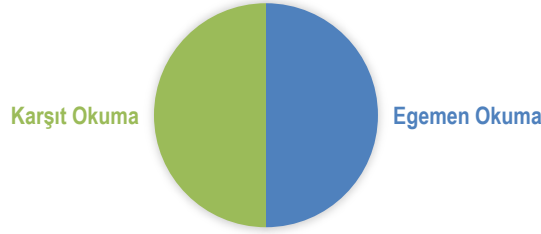
Tablo 5. Dizideki Muhafazakarlık ve Sekülerizm Çatışmasının Toplumsal Yaşamdaki Temsili

	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Seviyesi	Meslek	Medeni Hal	Dizideki muhafazakar ve seküler yaşam çatışmasına benzer bir durum yaşadınız mı?
K1	K	58	Ortaokul	Ev hanımı	Evli	Hayatımı çok etkilemese de yaşadım. Gençliğimde oje sürer, etekler giyerdim. İlk zamanlar kayıvalidemin hakkımda "kısa etek giyiyor ama neyse" gibi şeyler söylediğini duydum.
K2	E	59	Lise	Emekli	Evli	Hayır yaşamadım.
K3	K	50	Lise	Memur	Evli	Evet, benim ailem muhafazakardır ama eşimin ailesi bize göre daha seküler. Evliliğimizin ilk yıllarında bize göre daha seküler olan kayıvalidem kapalı olmamı yadırgamıştı.
K4	E	54	Lise	Emekli	Evli	Yaşadım. Her iki kesimden de insanlar var hayatımda, çatışmalar ilk başta olsa da orta yolu bulmayı ve kendi doğrularına göre yaşamayı öğrendim.

K5	E	28	Lisans	Öğretmen	Bekâr	Yok hayır yaşamadım çünkü muhafazakar pek bir çevrem yok.
K6	K	25	Lisansüstü	Hekim	Bekâr	Yaşadım, ailemde hem muhafazakar hem de seküler insanlar var ve küçüklüğümde muhafazakar akrabalarımın seküler akrabalarımaya yönelik düşüncelerini, bana onlar gibi olmamam gerektiğinin öğretilmeye çalışıldığını hatırlıyorum.
K7	K	34	Lisans	Mühendis	Evli	Yok yaşamadım çünkü hayatımda o şekilde birbirine zıt hayat tarzları yok.
K8	E	29	Lisans	Mühendis	Bekâr	Hayır yaşamadım.

Dizinin temelini oluşturan muhafazakar ve seküler yaşam çatışmasının toplumsal yaşamdaki temsiline yönelik sorulan soru kapsamında katılımcıların yarısı (K1, K3, K4, K6) egemen bir okuma gerçekleştirerek hayatlarında dizideki benzer şekilde bir çatışma yaşadıklarını belirtmiştir. Buna ek olarak muhafazakar ve seküler yaşam çatışmasının genel olarak tek bir taraftan kaynaklanmadığı, karşılıklı olarak gerçekleştiği tespit edilmiştir. Katılımcıların diğer yarısının ise (K2, K5, K7, K8) karşıt bir okuma gerçekleştirerek muhafazakar ve seküler yaşam çatışmasını toplumsal yaşam içerisinde tecrübe etmediklerini ifade etmiştir. Dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm çatışmasının toplumsal yaşamdaki temsili bağlamında dizideki çatışmaya yönelik katılımcıların alımlama dağılımı aşağıdaki gibidir;

Dizideki Muhafazakarlık ve Sekülerizm Çatışmasına Yönelik Katılımcıların Alımlama Dağılımı

Şekil 3. Dizideki Muhafazakarlık ve Sekülerizm Çatışmasının Toplumsal Yaşamdaki Temsili

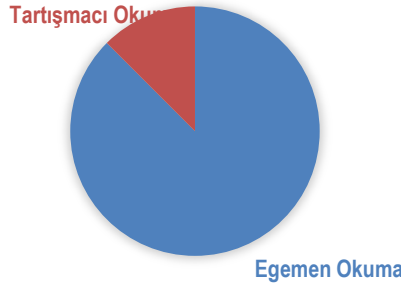
Tablo 6. Dizide Muhafazakar ve Seküler Kadınların Ötekileştirilmesi

	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Seviyesi	Meslek	Medeni Hal	Dizide muhafazakar ve seküler kadınlar aşağılanıyor mu? Yorumlayabilir misiniz?
K1	K	58	Ortaokul	Ev hanımı	Evli	Bence seküler kadınlar aşağılanıyor muhafazakarlar tarafından.
K2	E	59	Lise	Emekli	Evli	Dizide iki zıt kutup da birbirini elinden geldiğince aşağılanıyor.
K3	K	50	Lise	Memur	Evli	Muhafazakar kadınlar aşağılanıyor. Dini hassasiyetleri hiç saygı görmüyor.
K4	E	54	Lise	Emekli	Evli	Evet aşağılanıyor. Kendinden farklı olana tahammül ve anlayış sıfır.
K5	E	28	Lisans	Öğretmen	Bekâr	Genel olarak muhafazakarlık ve sekülerliğin aşağılandığını düşünüyorum.
K6	K	25	Lisansüstü	Hekim	Bekâr	Bu nereden baktığınıza göre değişir. Muhafazakar zengin bir ailenin kızlarının çalışmasını istememeleri bize göre kadını aşağılayan bir şey olabilir ama onlara göre bu bir aşağılama değil kızlarını gereksiz iş yükünden kurtarma çabasıdır.
K7	K	34	Lisans	Mühendis	Evli	Muhafazakar olanlar da seküler olanlar da muhafazakar kesim tarafından aşağılanıyor bence.
K8	E	29	Lisans	Mühendis	Bekâr	Karşılıklı bir durum olduğunu düşünüyorum. İki farklı düşünce yapısına sahip iki aile birbirini aşağılayacak mutlaka bir şey buluyor.

Dizide muhafazakar ve seküler kadınların ötekileştirilmesi bağlamında sorulan soruya verilen cevaplar doğrultusunda katılımcıların çoğunluğu (K1, K2, K3, K4, K5, K7, K8) egemen bir okuma gerçekleştirerek dizide iki ayrı kesime ait kadınların genel olarak aşağılandığını düşündüklerini belirtmiştir. K1 en çok seküler kadınların aşağılandığını düşünürken; K3 muhafazakar kadınların aşağılandığını ve dini hassasiyetlerinin diğer kesim tarafından hiç saygı

görmediğini belirtmiştir. Egemen okuma gerçekleştiren katılımcıların çoğunluğu söz konusu aşağılama ve ötekileştirmenin tek bir kesim tarafından gerçekleştirilmediği, karşılıklı bir durumun söz konusu olduğunu belirtmiştir. Katılımcılardan biri (K6) ise konuyla ilgili tartışmacı bir okuma gerçekleştirerek ötekileştirme ve aşağılama durumunun bakış açısıyla ilgili olabileceğini, birine göre aşağılama ya da ötekileştirme sayılabilecek bir olayın, bir başkasına göre aşağılama sayılamayacağını ifade etmiştir. Dizideki muhafazakar ve seküler kadınların ötekileştirilmesine yönelik alımlama dağılımları aşağıdaki gibidir;

Dizide Muhafazakar ve Seküler Kadınların Ötekileştirilmesine Yönelik Katılımcıların Alımlama Dağılımı

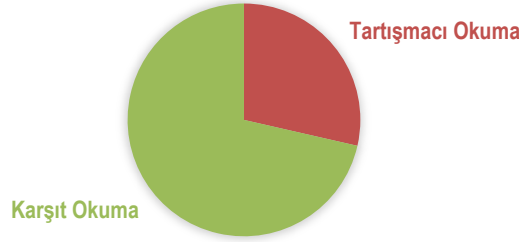
Şekil 4. Dizide Muhafazakar ve Seküler Kadınların Ötekileştirilmesi

Tablo 7. Dizideki Muhafazakarlık ve Sekülerizm Kodlarında Rahatsız Eden Unsurlar

	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Seviyesi	Meslek	Medeni Hal	Dizideki muhafazakar ve seküler kodlar kapsamında sizi rahatsız eden herhangi bir unsur var mı? Varsa nedir?
K1	K	58	Ortaokul	Ev hanımı	Evli	Dizide gerçek şeylerden esinlenilmiş ama muhafazakarlık ve sekülerlik zıtlıklarının biraz abartılması yok artık dedirtiyor.
K2	E	59	Lise	Emekli	Evli	Muhafazakar olan aile her şeyi çok abartıyor. Her şey çok problem oluyor onlar için.
K3	K	50	Lise	Memur	Evli	Bir bölümde, Umut ve Umut'un ailesi Ünallarla tanışıyor, Umut'un ailesi karşı tarafın muhafazakar olduklarını bildikleri halde gelirken şarap getiriyorlar. Bu bana yapılsa dalga mı geçiyorsunuz derdim. Ne kadar ayıp.
K4	E	54	Lise	Emekli	Evli	Muhafazakar aile olan Ünalların seküler bir aile olan Kıvılcım'ın evine ayakkabısız girmeleri. Bir evin kuralları ne kadar saçma olursa olsun ona uyum sağlarsın geliyorsan.
K5	E	28	Lisans	Öğretmen	Bekâr	Ünal ailesinde sadece erkeklerin çalıştığı bir holding olması. Ailede kadın para içinde yüzüyor olsa bile üretim alanında yeri yok. Bir erkek olarak bunları izlemek bile beni rahatsız etti.
K6	K	25	Lisansüstü	Hekim	Bekâr	Yuvayı dışı kuş yapar tarzı söylemler. Bu devirde artık yuvayı her iki kuş da yapıyor.
K7	K	34	Lisans	Mühendis	Evli	Muhafazakar ailelerdeki erkektir yapar, sen kadınsın sus otur zihniyeti.
K8	E	29	Lisans	Mühendis	Bekâr	Her ikisi için de var. Muhafazakarlık adı altında özgürlüklerin kısıtlanması ve kabul görmesi saçmalık. Sekülerizm adı altında da farklı yasak ve kısıtlamaların olması saçmalık.

Dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarında rahatsız eden unsurların neler olabileceğine yönelik sorulan soru kapsamında katılımcıların çoğunluğunun (K2, K3, K4, K5, K6, K7) kodlara ilişkin karşıt okuma gerçekleştirdikleri görülmüştür. Karşıt okuma gerçekleştiren katılımcılardan K2, K4, K5, K6 ve K7 genel olarak dizideki muhafazakarlık kodlarından rahatsızlık duyduklarını belirtirken; K3 ise seküler kodlardan duyduğu rahatsızlığı ifade etmiştir. Katılımcılardan bazıları (K1, K8) konuyla ilgili olarak tartışmacı bir okuma gerçekleştirerek hem muhafazakarlık hem de sekülerizm kodlarının tartışmalı olduğunu dile getirmiştir. Dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarına yönelik katılımcıların alımlama dağılımları aşağıdaki gibidir;

Dizideki Muhafazakarlık ve Sekülerizm Kodlarına Yönelik Katılımcıların Alımlama Dağılımı

Şekil 5. Dizideki Muhafazakarlık ve Sekülerizm Kodlarında Rahatsız Eden Unsurlar

Tablo 8. Katılımcıların Kendi İdeolojilerini Tanımlama Şekli

	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Seviyesi	Meslek	Medeni Hal	Siz kendinizi muhafazakar olarak mı seküler olarak tanımlarsınız?
K1	K	58	Ortaokul	Ev hanımı	Evli	Seküler bir düşünce yapım var aynı zamanda dini görevlerimi de yerine getiriyorum.
K2	E	59	Lise	Emekli	Evli	Sekülerim.
K3	K	50	Lise	Memur	Evli	Muhafazakarım. Ama bu modern değilim demek değil. Kapalıyım ama çalışıyorum. Çocuklarımı özgür ve hür yetiştirdim. İnsanların hayat tarzı beni ilgilendirmez. Evimizde her şey tartışılabilir. Benim kendi ailem böyle değildi ama insanın kendini yetiştirmesi kendi elinde.
K4	E	54	Lise	Emekli	Evli	Sekülerim.
K5	E	28	Lisans	Öğretmen	Bekâr	Seküler biriyim. Ama dizideki kadar sert çizgilerim yok. Yerine göre davranırım, kişilerin hassasiyetlerini gözetirim.
K6	K	25	Lisansüstü	Hekim	Bekâr	Sekülerim. Kimsenin hayatı umurumda da değil açıkçası. Herkesin eşit haklara sahip olabildiği bir dünya olsun isterim.
K7	K	34	Lisans	Mühendis	Evli	Seküler.
K8	E	29	Lisans	Mühendis	Bekâr	Seküler bir hayat tarzım var.

Katılımcıların demografik özelliklerinin yanı sıra kendilerini muhafazakar ve seküler kesimden hangisine daha yakın hissettiklerinin belirlenebilmesi bağlamında kendilerini hangi ideoloji bağlamında tanımladıkları sorulmuştur. Buna göre katılımcıların büyük bir çoğunluğu (K1, K2, K4, K5, K6, K7, K8) kendini seküler olarak tanımlarken; katılımcılardan yalnızca biri (K3) kendini muhafazakar olarak tanımlamaktadır. Verilen cevaplar doğrultusunda K1 seküler bir düşünce yapısına sahip olsa da dini görevlerini yerine getirdiğini belirtmiştir. Bunun yanı sıra K3 muhafazakar olduğunu belirtmiş fakat aynı zamanda çalışan bir kadın olduğunu, çocuklarını özgür ve hür şekilde büyüttüğünü, evlerinde her şeyin tartışılıp konuşulabildiğini, kendi büyüdüğü ailesinin böyle olmadığını fakat kendisini bu anlamda yetiştirdiğini ifade etmiştir. Buna ek olarak katılımcılardan K5 kendini seküler olarak tanımlarken bu sekülerliğin dizideki kadar sert çizgilere sahip olmadığını dile getirmiştir.

Sonuç ve Değerlendirme

İngiliz Kültürel Çalışmaları kapsamında medya iletilerinin bireyler tarafından alımlanış şekilleri değişkenlik gösterebilmektedir. Stuart Hall'un Kodlama-Kodaçımı çalışmasında belirttiği okuma yöntemleri, bireylerin medya iletileri karşısında aktif bir konumda yer alarak iletilerdeki mesajları kendi okuma yöntemlerine göre algılayabileceklerini ifade eder. Buna göre söz konusu araştırma kapsamında günümüz ana akım medyasında en çok izlenen dizilerden biri olan Kızılıcak Şerbeti dizisindeki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının izleyiciler tarafından hangi okuma yöntemleriyle alımlandığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma kapsamında dört erkek ve dört kadın katılımcı olmak üzere toplam sekiz katılımcıyla gerçekleştirilen derinlemesine görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda katılımcıların diziyi izleme sebeplerinin en çok dizinin

eğlenceli olması bağlamında hoşça vakit geçirme olduğu görülürken; aynı zamanda katılımcıların sosyal medyadan da etkilenecek diziye izlemeye başladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının toplumsal hayattaki temsilinin belirlenmesine yönelik yapılan görüşmeler kapsamında katılımcıların çoğunluğunun egemen okuma yöntemiyle dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının gerçeği yansıttığını, dizideki karakterlere benzer karakterlerin gerçek hayatta da olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Katılımcılardan bazılarının dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarını tartışmacı ve karşıt okuma yöntemiyle alımladıkları sonucuna ulaşılmıştır; tartışmacı okuma yöntemiyle alımlama yapan katılımcıların dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının gerçeği yansıtırsa bile abartılı şekilde yorumlandığını düşündükleri görülmüştür. Konuyla ilgili karşıt okuma gerçekleştiren bir katılımcının ise dizideki özellikle muhafazakarlık kodlarının tamamen abartı olduğunu düşündüğü sonucuna ulaşılmıştır. Alımlama yöntemlerindeki bu farklılığın cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, meslek ve medeni hal gibi demografik faktörlerden kaynaklanmadığı; daha çok kişilerin kendilerini muhafazakar ve seküler olarak tanımlama durumlarıyla ilgili olduğu düşünülmüştür.

Dizideki muhafazakar ve seküler karakterlerin toplumsal yaşamda karşılıklarının olup olmadığının belirlenmesine yönelik yapılan görüşmeler kapsamında katılımcıların yarısının egemen okuma yöntemiyle dizideki muhafazakar ve seküler karakterlerin kendi hayatlarında da olduklarını ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcılardan bazılarının tartışmacı okuma yöntemiyle alımlama yaptıkları, çevrelerinde seküler insanlar olduğunu fakat onların dizideki karakterler gibi olmadıklarını düşündükleri belirlenmiştir. Katılımcılardan bazılarının karşıt okuma yöntemiyle alımlama yaptıkları tespit edilmiş, dizideki muhafazakar ve seküler karakterler gibi uç insanların çevrelerinde olmadıklarını belirttikleri görülmüştür.

Dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm çatışmasının toplumsal yaşamdaki temsilinin belirlenmesine yönelik yapılan görüşmeler doğrultusunda katılımcıların yarısının egemen okuma yöntemiyle alımlama gerçekleştirdikleri, dolayısıyla dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm çatışmasına benzer olayları kendi hayatlarında bizzat tecrübe ettiklerini dile getirdikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların diğer yarısının ise karşıt bir okuma yöntemiyle alımlama gerçekleştirdikleri ve bu doğrultuda dizideki çatışmalara benzer bir çatışma tecrübe etmedikleri belirlenmiştir. Katılımcılardan elde edilen veriler doğrultusunda, alımlama yöntemlerindeki farklılığın kişilerin demografik özellikleri ve kendilerini hangi ideolojiyle tanımladıklarından ziyade, çevrelerindeki insanların sahip oldukları ideolojiyle ilişkili olabileceği düşünülmüştür.

Dizide muhafazakar ve seküler kadınların ötekileştirilmesi bağlamında yapılan görüşmeler doğrultusunda katılımcıların büyük bir çoğunluğunun egemen bir okuma yöntemiyle alımlama yaparak, dizideki muhafazakar ve seküler kadınların aşağılandığını düşündükleri tespit edilmiştir. Egemen okuma gerçekleştiren katılımcılardan biri dizide sadece seküler kadınların ve onların hayat şekillerinin özellikle muhafazakar karakterler tarafından aşağılandığını dile getirmiştir. Egemen okuma gerçekleştiren katılımcılardan bir diğeri ise dizide sadece muhafazakar kadınların aşağılandığını, dini hassasiyetlerinin seküler ideolojiye sahip karakterler tarafından saygıyla karşılanmadığını ifade etmiştir. Söz konusu iki katılımcının, aynı okuma yöntemleriyle alımlama gerçekleştirmiş olsalar da dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarını alımlamaları bağlamında kendi ideolojik temellerinden yola çıktıkları düşünülmektedir. Egemen okuma yöntemiyle alımlama gerçekleştiren diğer katılımcıların ise dizide her iki kesimin de aşağılandığını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılardan yalnızca biri tartışmacı okuma yöntemiyle alımlama yaparak, davranışların aşağılama veya ötekileştirme olarak algılanması durumunun farklı ideolojilere sahip bireylere göre değişebileceğini; dolayısıyla bir kesim için aşağılama niteliği taşıyan bir davranışın başka bir kesim için aşağılama olarak nitelendirilmeyebileceğini ifade etmiştir.

Dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarında rahatsız eden unsurların neler olabileceğinin belirlenmesine yönelik yapılan görüşmeler doğrultusunda katılımcıların çoğunluğunun dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının alımlanmasına yönelik karşıt okuma gerçekleştirdikleri görülmüştür. Buna göre karşıt okuma gerçekleştiren katılımcılardan seküler ideolojiye sahip olanların dizideki muhafazakarlık kodlarından rahatsızlık duydukları belirlenirken; muhafazakar ideolojiye sahip bir katılımcının ise sekülerizm kodlarına yönelik rahatsızlık duyduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılardan bazılarının tartışmacı okuma yöntemiyle alımlama gerçekleştirerek dizideki her iki kod kapsamında da rahatsızlık veren unsurlar olduğunu, bunun en başında da muhafazakarlık ve sekülerizm çatışmasının daha etkili olabilmesi amacıyla çok fazla abartıya yer verildiğini düşündükleri tespit edilmiştir.

Katılımcıların kendi ideolojilerini tanımlama şekilleri kapsamında da katılımcıların çoğunluğunun kendini seküler olarak tanımladığı, yalnızca birinin kendini muhafazakar olarak nitelendirdiği görülmüştür. Kendini seküler olarak tanımlayan katılımcılardan birinin seküler bir düşünceye sahip olmasının yanı sıra dini görevlerini de yerine getirdiğini ifade ettiği belirlenmiş; kendini muhafazakar olan tanımlayan katılımcının ise kendini aynı zamanda modern olarak nitelendirdiği, çalışan bir kadın olduğu ve çocuklarını da özgür şekilde yetiştirdiğini belirttiği tespit edilmiştir. Diğer katılımcıların da kendini seküler olarak tanımladığı, dizideki karakterler gibi keskin çizgilerinin olmadığı ve herkesin yaşam tarzına saygı duydukları belirlenmiştir.

Sonuç olarak katılımcılardan elde edilen veriler doğrultusunda katılımcıların Kızılılık şerbeti dizisindeki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının toplumsal hayattaki temsiline yönelik alımlama noktasında çoğunlukla egemen okuma gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. Buna göre katılımcıların büyük bir çoğunluğunun dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarının gerçeği yansıttığını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Dizideki muhafazakar ve seküler kadınların ötekileştirilmesi kapsamında egemen okuma gerçekleştirildiği belirlenerek katılımcıların dizideki muhafazakar ve seküler kadınların aşağılandığını düşündükleri tespit edilmiştir. Dizideki muhafazakarlık ve sekülerizm kodlarından duyulan rahatsızlık bağlamında çoğunlukla kodlara yönelik bir karşıt okuma gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Buna göre söz konusu çalışma kapsamında, Kızılılık Şerbeti dizisindeki muhafazakarlık ve sekülerizm kodları karşısında çalışmanın katılımcılarının çoğunlukla egemen okuma gerçekleştirdiği, sonrasında ise karşıt ve tartışmacı okuma gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen verilerden ulaşılan sonuçlara göre medya içerikleri karşısında izleyicinin okuma yöntemlerinin değişiklik göstermesi durumunun ise katılımcıların kendilerini ait hissettikleri ideolojik temel ile içerisinde buldukları çevrenin ideolojisine bağlı olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın katılımcıları kapsamında muhafazakarlık ve sekülerlik ideolojisi bağlamında katılımcılar arasında eşit bir dağılım yaratılamaması araştırmanın kısıtlılığıdır. Katılımcıların çoğunluğunun seküler ideolojiye sahip bireylerden oluşması ve muhafazakar ideolojiye sahip yalnızca bir bireyin bulunması araştırmanın bulgularının kısıtlayıcı olmasına sebep olmuştur. Bu nedenle gelecekteki muhafazakarlık ve sekülerizm ideolojisinin alımlanması araştırmalarında araştırmaya katkı sunacak katılımcıların ideolojik temelleri noktasında araştırmacı tarafından mümkün mertebe eşit bir çerçeve yaratılmasının daha genelleyici sonuçlar sağlayabileceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Acun, F. (2020). Değişme ve Süreklilik: Osmanlı'nın Torunları Cumhuriyet'in Çocukları. İçinde M. Zencirkıran (Ed.), *Dünden Bugüne Türkiye'nin Toplumsal Yapısı* (ss. 41-59). Dora Basım-Yayın.
- Akgün, H., & Arık, E. (2021). İngiliz Kültürel Çalışmalar Ekolü ve Medya Mahallesi Haber Programının Alımlama Analizi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 8(1), 113-128.
- Aktaş, Y. (2013). İletişime Giriş. Y. Aktaş, D. Aydoğan, A. Temel Eğinli, K. Kılıç, E. Kılıçaslan, Ö. Okat Özdem, S. Özsavaş, Y. Aktaş, & K. Kılıç (Dü) içinde, *Bir Bakışta İletişim* (s. 1-82). Edirne: Paradigma Kitabevi Yayınları.
- Aygör, Z. (2023, Mayıs 3). *Haberler: Gündem*. Ekim 16, 2023 tarihinde Haberler.com: <https://www.haberler.com/haberler/kizilicik-serbeti-ceza-alan-sahne-nedir-kizilicik-15767823-haberi/> adresinden alındı
- Aziz, A. (2022). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri* (14. b.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Banarlı, N. S. (1971). *Türk Edebiyatı Tarihi 2*. Milli Eğitim Devlet Kitapları.
- Berkes, N. (2007). *Batıcılık, Ulusçuluk ve Toplumsal Devrimler*. Kaynak Yayınları.
- Bilgin, N. (1995). *Kollektif Kimlik*. Sistem Yayıncılık.
- Blechman, M. (2007). Erken Alman Romantizminin Devrimci Düşü. İçinde M. Blechman (Ed.), *Devrimci Romantizm*. Versus Kitap.
- Börklüoğlu, L. (2020). Osmanlı İmparatorluğu'ndan Günümüze Türkiye'de Siyaset: Değişim Dinamikleri, Aktörler ve Gelişmeler. İçinde M. Zencirkıran (Ed.), *Dünden Bugüne Türkiye'nin Toplumsal Yapısı* (ss. 99-160). Dora Basım-Yayın.
- Buruma, I., & Margalit, A. (2009). *Garbiyatçılık*. Yapı Kredi Yayınları.
- Chatterje, P. (1996). *Milliyetçi Düşünce ve Sömürge Dünyası*. İletişim Yayınları.
- Çiğdem, A. (2001). *Taşra Epiği; "Türk" İdeolojileri ve İslamcılık*. Birikim Yayınları.
- Dölekoğlu, C., & Bak, G. (tarih yok). Tüketici'den (Consumer) Türetici'ye (Prosumer). *Yönetim ve Pazarlamada Güncel Yaklaşımlar* (s. 311-325). içinde Detay Yayınları.
- Dumludağ, D. (2002). Globalizasyon, Osmanlı İmparatorluğu ve ve 1838 Osmanlı İngiliz Ticaret Sözleşmesi. İçinde *Globalizasyonun Yansımaları* (ss. 81-98). Donkişot Yayınları.
- Eagleton, T. (2005). *İdeoloji*. Ayrıntı Yayınları.
- Faroqhi, S. (2006). *Osmanlı Şehirleri ve Kırsal Hayatı*. Doğu Batı Yayınları.

- Göcek, F. M. (2003). Osmanlı Devleti'nde Türk Milliyetçiliğini Oluşumu: Sosyolojik Bir Yaklaşım. İçinde T. Bora (Ed.), *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Milliyetçilik* (ss. 63-76). İletişim Yayınları.
- Güngör, E. (2010). *Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik*. Ötüken Neşriyat.
- Güngör, N. (2013). *İletişime Giriş* (2. b.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Han, B. C. (2015). *Şiddetin topolojisi*. Metis Yayıncılık.
- Hall, S. (2001). Encoding, Decoding. S. During (Dü.) içinde, *The Cultural Studies Reader* (s. 507-517). Routledge by Taylor and Francis Group.
- Harvey, D. (1997). *Postmodernliğin Durumu*. Metis Yayınları.
- Hirschman, A. O. (2013). The passions and the interests: Political arguments for capitalism before its triumph. İçinde *The Passions and the Interests: Political Arguments for Capitalism before Its Triumph*. <https://doi.org/10.2307/2553103>
- İrem, N. (2007). Aydınlanma ve Sınırlılık Siyaseti Olarak Ulus Devlet Modernliği. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, 39, 157-179.
- Kahraman, H. B. (2002). İçselleştirilmiş, Açık ve Gizli Oryantalizm ve Kemalizm. *Doğu-Batı Düşünce Dergisi*, 39, 229-258.
- Kandiyoti, D. (2015). *Cariyeler, Bacılar, Yurttaşlar*. Metis Yayınları.
- Karatani, K. (2009). Sermaye-Ulus-Devletin Ötesinde. *Cogito*, 59, 139-172.
- Karpat, K. (2003). *Türkiye'de Toplumsal Dönüşüm*. İmge Kitabevi.
- Karpat, K. (2008). *Osmanlı Modernleşmesi*. İmge Kitabevi.
- Lazarsfeld, P. F., Berelson, B., & Gaudet, H. (1948). *The People's Choice How the voter makes up his mind in a presidential campaign*. New York: Columbia University Press.
- Leca, J. (1998). Neden Söz Ediyoruz? İçinde J. Leca (Ed.), *Uluslar ve Milliyetçilikleri* (ss. 11-19). Metis Yayınları.
- Loo, H. Van Der, & Reijen, W. Van. (2003). *Modernleşmenin Paradoksları*. İnsan Yayınları.
- Lowy, M., & Sayre, R. (2007). *İsyan ve Melankoli*. Versus Kitap.
- Macionis, J. J. (2015). *Sosyoloji* (13. bs). Nobel Yayıncılık.
- Mutlu, E. (2018). *Kitle İletişim Kuramları* (3. b.). (E. Mutlu, Çev.) Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Nairn, T. (1993). Internationalism and the Second Coming. İçinde *Source: Daedalus* (C. 122, Sayı 3).
- Oran, B. (1977). *Az gelişmiş Ülke Milliyetçiliği*. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Ortaylı, İ. (2004). *Osmanlı Toplumunda Aile*. Timaş Yayınları.
- Özçetin, B. (2010). İdeoloji, İletişim, Kültür: Bir Stuart Hall Değerlendirmesi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 139-159.
- Özçetin, B. (2019). *Kitle İletişim Kuramları-Kavramlar, Okullar, Modeller*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Öztan, G. G. (2006). Türk Milliyetçiliğinde Taşra Fetişizmi ve Toplumsal Cinsiyet. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, 38, 77-92.
- Parla, J. (2009). *Babalar ve Oğullar*. İletişim Yayınları.
- Polat, V. (2016). *Kitle İletişim Kuramları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.
- Sennett, R. (2005). *Otorite*. Ayrıntı Yayınları.
- Shayegan, D. (2020). *Yaralı Bilinç*. Metis Yayınları.
- Tekeli, İ. (2008). *Göç ve Ötesi*. Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Teker, S. (2018). Frankfurt Ekolü ve İngiliz Kültürel Çalışmalar Okulunun Karşılaştırılmalı Bir Okunması. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul, Türkiye: İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Touraine, A. (2010). *Modernliğin Eleştirisi*. Yapı Kredi Yayınları.

- Vatandaş, C. (2020). Kapsam ve Yöntem Açısından Türk Modernleşmesi. İçinde M. Zencirkıran (Ed.), *Dünden Bugüne Türkiye'nin Toplumsal Yapısı* (ss. 63-96). Dora Basım-Yayın.
- Weber, M. (1999). Protestan Ahlakı ve Kapitalizm Ruhu. İçinde *Ayraç Yayınevi*.
- Williams, R. (2018). *Anahtar Sözcükler*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma yöntemleri* (12. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

Aim and Scope

This study discussed the reception analysis of the series called *Kızılıcak Şerbeti*, which was broadcast on Show TV and whose broadcast life started on October 28, 2022 and continues until today. The theoretical framework of the study consists of British Cultural Studies and the concepts of Conservatism and Secularism within the scope of Critical Approaches. This study aims to determine how the conservatism and secularism codes of the *Kızılıcak Şerbeti* series are perceived by individuals. *Kızılıcak Şerbeti* series has become the most controversial series of recent times because it presents the conflict between conservative and secular life in society to the public in the mainstream media. Therefore, it is important how the codes of the relevant series are perceived by individuals.

Methods

The research is a qualitative study and the data obtained was analyzed by descriptive analysis method through Hall's reception method. The data collection method of the research was determined as in-depth interview. The in-depth interview method is to obtain detailed information about a subject within the scope of questions asked from the relevant person or persons (Aziz, 2022, pp. 80-81). In the study, in-depth interviews were conducted with a total of 8 participants, 4 male and 4 female participants, and the answers given by the participants were interpreted based on the following 3 reading styles put forward by Stuart Hall; Dominant/hegemonic reading, negotiated/controversial reading and opposing/oppositional reading. The sample of the research was determined as the *Kızılıcak Şerbeti* series through the purposeful sampling method. Within the scope of purposeful sampling, the people or objects selected for sampling consist of people or objects that are expected to respond to the researcher's purpose in the most appropriate way (Aziz, 2022). The reason why the sample of the research was determined as *Kızılıcak Şerbeti* is that the series touched upon the conflict between conservatism and secularism from the first day it started broadcasting, and RTÜK imposed a 5-week broadcast suspension and a 1.5 million TL fine on the series (Aygör, 2023). The study group of the research was determined by the purposeful sampling method, also known as selecting a sample from the researcher's environment (Yıldırım & Şimşek, 2021), in accordance with the purpose of the study, and consists of a total of 8 participants.

Findings

The majority of the participants (K2, K4, K5, K7, K8) perform a dominant reading and think that the codes of conservatism and secularism in the series reflect reality. Some of the participants (K1, K6) made an argumentative reading on the subject and stated that although the codes of conservatism and secularism reflect reality, they are conveyed in an exaggerated way. One participant (K3) made a completely opposite reading and stated that especially the codes of conservatism were completely unrealistic.

Within the scope of the question asked to the participants about whether the conservative and secular characters in the series were around them in social life, it was observed that half of the participants (K1, K3, K4, K6) made a dominant reading and stated that they were surrounded by people similar to the conservative and secular characters in the series. It was determined that some of the participants (K5, K8) made an argumentative reading and in this context, they stated that there were people around them with conservative and secular ideologies similar to those in the series, but they were not as exaggerated as the characters in the series. Some of the participants (K2, K7) made a completely opposite reading and stated that there were no conservative and secular characters depicted in social life as in the series.

Half of the participants (K1, K3, K4, K6) performed a dominant reading and stated that they had experienced a conflict in their lives similar to the one in the series. In addition, it has been determined that the conflict between conservative and secular life generally does not originate from a single part, but occurs mutually. The other half of the participants (K2, K5, K7, K8) made an opposite reading and stated that they did not experience the conflict between conservative and secular life in social life.

The majority of the participants (K1, K2, K3, K4, K5, K7, K8) made a dominant reading and stated that they thought that women from two different segments of society were generally humiliated in the series. K1 thought that secular women were humiliated the most; K3 stated that conservative women are humiliated and their religious sensitivities are not

respected by other segments of society. The majority of the participants who made the dominant reading stated that the humiliation and marginalization in question was not carried out by a single group, but that it was a mutual situation. One of the participants (K6) made an argumentative reading on the subject and stated that the situation of marginalization and humiliation may be related to perspective, and that an event that can be considered humiliation or marginalization for one person cannot be considered humiliation for another.

Within the scope of the question asked about what could be the disturbing elements in the codes of conservatism and secularism in the series, it was observed that the majority of the participants (K2, K3, K4, K5, K6, K7) made an opposing readings. While K2, K4, K5, K6 and K7, among the participants who performed opposing readings, stated that they were generally uncomfortable with the conservatism codes in the series; K3 expressed his discomfort with secular codes. Some of the participants (K1, K8) made an argumentative reading on the subject and stated that both conservatism and secularism codes were controversial.

Conclusion

The way media messages are perceived by audiences may vary within the scope of British Cultural Studies. The reading methods stated by Stuart Hall in his Coding-Decoding study indicate that individuals can take an active position in the face of media messages and perceive the messages in the messages according to their own reading methods. Accordingly, within the scope of the said research, it was tried to determine with which reading methods the codes of conservatism and secularism in the *Kızılıcak Şerbeti* series, one of the most watched TV series in today's mainstream media, were perceived by the audience.

As a result, in line with the data obtained from the participants, it was determined that the participants mostly made a dominant reading in terms of reception towards the representation of the codes of conservatism and secularism in social life in the *Kızılıcak Şerbeti* series. Accordingly, it was concluded that the majority of the participants thought that the codes of conservatism and secularism in the series reflected reality. It was determined that the dominant reading was carried out within the scope of the marginalization of conservative and secular women in the series, and that the participants thought that conservative and secular women in the series were humiliated. It has been determined that in the context of the discomfort felt by the codes of conservatism and secularism in the series, an opposing reading of the codes is often carried out. Accordingly, within the scope of the study in question, it was concluded that the participants of the study mostly carried out a dominant reading against the codes of conservatism and secularism in the *Kızılıcak Şerbeti* series, and then an opposing and argumentative reading was carried out. According to the results obtained in line with the data obtained within the scope of the research, it is thought that the change in the reading methods of the audience in the face of media content may depend on the ideological basis to which the participants feel they belong and the ideology of the environment they live in.